

Miejsce gminne – idea HEMS-u w nocy

Co to jest miejsce gminne?

Jest to miejsca lądowania śmigłowców wyznaczone w każdej gminie celem przekazania pacjenta i odtransportowania go do specjalistycznego ośrodka wyposażonego w lądowisko całodobowe. Miejsca gminne mają spełniać kryteria jak podano w załączniku. Miejsce gminne nie jest lądowiskiem przyszpitalnym. W chwili powstania programu wyznaczania miejsc gminnych, były one formalnie tak zwanymi innymi miejscami przeznaczonymi do startów i lądowań (zgodnie z wytycznymi Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego). Nazwa „miejsce gminne” została wymyślona w łonie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Obecnie, po nowelizacji ustawy prawo lotnicze, można je oficjalnie nazywać lądowiskami gminnymi.

Gdzie są wyznaczane miejsca gminne?

Docelowo planowane jest uruchomienie jednego miejsca w każdej gminie. W uzasadnionych przypadkach (rozległość gminy, charakter ukształtowania, poziom rozbudowy infrastruktury drogowej) wskazane może być wyznaczenie dwóch takich miejsc. Gminy wyznaczają takie miejsca na terenach własnych, czasami na terenach prywatnych, oczywiście za zgodą właściciela. Z uwagi na dostępność, bardzo często wykorzystywane są gminne boiska, które co prawda spełniają nasze wymagania, jednak nie są najlepszymi lokalizacjami – podczas faktycznych akcji ratunkowych, następuje uszkodzenie darni boiska w wyniku wjazdu ciężkich wozów Straży Pożarnej.

Procedura ustanowienia miejsca gminnego

- 1. Zgłoszenie przez gminę lokalizacji, która wydaje się być odpowiednia. Często gminy zgłaszają jednocześnie kilka lokalizacji, co zdecydowanie ułatwia proces weryfikacji. Zgłoszenie przesyłane jest do Działu Operacji Lotniczych SP ZOZ lotnicze Pogotowie Ratunkowe. Wraz ze zgłoszeniem gmina powinna przesłać pisemną zgodę na lotnicze wykorzystanie terenu.*
- 2. Dział Operacji Lotniczych, w porozumieniu z właściwym Dyrektorem Regionalnym SP ZOZ LPR, kieruje do gminy osobę weryfikującą dane miejsce (miejsca). Jest to najczęściej pilot śmigłowcowy, lub ratownik wykonujący loty HEMS i znający dobrze zasady wyboru miejsc do lądowań i startów śmigłowców.*
- 3. Osoba weryfikująca, dokonuje wizji lokalnej bezpośrednio w terenie. Wykonuje pomiary potencjalnego miejsca, według określonych przez SP ZOZ LPR zasad, gromadzi dokumentację fotograficzną.*
- 4. Jeśli ocena wskazanego miejsca jest pozytywna, osoba weryfikująca wykonuje dokumentację elektroniczną (wypełnia odpowiednią kartę miejsca gminnego, szkic przeszkód), a następnie przesyła komplet informacji do wyznaczonej osoby w Regionie (pilot), który sprawdza poprawność wykonania dokumentacji i przesyła dane do Działu Operacji Lotniczych.*
- 5. W Dziale Operacji Lotniczych następuje ostateczne sprawdzenie poprawności opracowania (pod kątem kompletności danych i najczęściej popełnianych*

błędów (sprawdzenie współrzędnych geograficznych, zgodności opisów), a następnie miejsce gminne jest zatwierdzone.

- 6. Po zatwierdzeniu dane zostają wydrukowane przekazane dyspozytoriom Pogotowia Ratunkowego i odpowiednim jednostkom Straży Pożarnej. Komplet dokumentacji trafia także do Centrum Operacyjnego SP ZOZ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe, oraz do baz operacyjnych HEMS.*

Infrastruktura miejsca gminnego

Na dzień dzisiejszy nie jest wymagane żadne oznaczenia w terenie miejsca gminnego, ponieważ jest ono traktowane jak każde inne miejsce zdarzenia. Jednak z inicjatywy własnej niektórych gmin, zaczęły się pojawiać miejsca gminne utwardzone, oznaczone, a nawet oświetlone. Przykładem może być miejsce w gminie Niemce (województwo lubelskie, powiat lubelski). Miejsce posiada utwardzona płytę, oznaczoną czerwoną literą H, ze światłami podejścia i oświetleniem zagłębionym w narożach płyty. Mamy w Polsce lądowiska przyszpitalne (niewpisane do ewidencji Urzędu Lotnictwa Cywilnego) o gorszej infrastrukturze.

Miejsce gminne w gminie Niemce

Korzyści z wyznaczania miejsc gminnych

- 1. Dla LPRu: wyznaczenie miejsc gminnych umożliwia wykonywanie operacji HEMS w nocy. Uruchomienie dyżurów nocnych na nowym sprzęcie niesie ze sobą zawsze pewne ryzyko. Potrzeba czasu, aby piloci biegle opanowali zupełnie nowy dla siebie śmigłowiec. Lot HEMS wiąże się z koniecznością lądowania bezpośrednio przy miejscu zdarzenia, aby zminimalizować czas dostarczenia wykwalifikowanej pomocy medycznej ofiarom wypadku. Wiąże się to z dużym ryzykiem związanym z występowaniem w terenie wszelkich przeszkód (drzewa, maszty, kominy, a przede wszystkim napowietrzne linie energetyczne). Sytuacja staje się wielokrotnie trudniejsza w porze nocnej.*

Trudniejsza do tego stopnia, że tylko niektóre europejskie firmy lotnicze wykonujące misje HEMS, wykonują je także w nocy. Chęć minimalizowania czasu udzielenia pomocy także w porze nocnej, był bezpośrednim powodem powołania do życia miejsc gminnych. Pełnią one funkcje miejsca zdarzenia, na którym ląduje śmigłowiec ratunkowy, natomiast pacjent (poszkodowany) dowożony jest do niego przez naziemny zespół ratownictwa medycznego. Oczywiście śmigłowiec powinien lecieć na najbliższe miejsce gminne od faktycznego miejsca zdarzenia. Pilot w porze nocnej ląduje w miejscu, którego topografia i występujące przeszkody są mu znane z dostępnej dokumentacji. Dodatkowo (albo przede wszystkim) miejsce lądowania jest zabezpieczone i oświetlone przez jednostki Straży Pożarnej. Taki system pozwala na maksymalnie bezpieczne wykonywanie operacji nocnych i zdobywanie doświadczenia i nalogu w porze nocnej.

2. Dla gmin: dzięki wyznaczonym miejscom gminnym, pacjenci znacznie szybciej zostaną przetransportowani do specjalistycznego ośrodka (posiadającego lądowisko całodobowe). Zyskują na tym nie tylko osoby poszkodowane we wszelkiego rodzaju wypadkach, ale także osoby chore, które, dla których szybki transport do szpitala specjalistycznego jest jedyną szansą na odzyskanie zdrowia lub wręcz przeżycie. Zatem miejsce gminne w sposób zdecydowany podnosi dostępność do szybkiej, specjalistycznej opieki medycznej dla wszystkich mieszkańców gminy. Bez względu na porę doby.